

MATERIAL BIBLIOTECĂ

ȘOMAJUL

Șomajul este un fenomen prezent în toate țările lumii și afectează o parte a populației active, indiferent de pregătire socio-profesională, sex, rasă, vârstă etc.

Șomajul se poate caracteriza ca o stare negativă, de dezechilibru a economiei, care afectează o parte din populația activă disponibilă, prin neasigurarea locurilor de muncă.

Starea de dezechilibru apare când oferta de muncă venită din partea populației este mai mare decât cererea de muncă exprimată de angajatori.

Când cererea de muncă venită din partea angajatorilor este mai mică decât oferta de muncă din partea populației, o parte din oferta de muncă nu va fi satisfăcută. Această situație de dezechilibru de pe piața muncii reprezintă un exces de ofertă și se numește **șomaj**.

În condiții de echilibru, pe piața muncii orice persoană care dorește să se angajeze găsește un loc de muncă.

În funcție de comportamentul ofertanților de muncă, șomajul se manifestă sub două aspecte:

a. **șomaj voluntar** – include persoanele care decid să nu lucreze la nivelul salariului stabilit pe piața muncii, pe care îl consideră sub nivelul pregătirii lor profesionale. Ei ar dori să lucreze, doar la un salariu mai ridicat.

b. **șomaj involuntar** – se referă la acele persoane fără loc de muncă care doresc să lucreze la nivelul salariului existent, dar cererea de muncă este mai mică decât oferta și sunt astfel obligați să accepte statutul de șomer.

Șomajul este și o consecință a unui dezechilibru pe piața bunurilor economice și serviciilor, atunci când producția de bunuri economice este inferioară cererii.

În acest context, șomajul decurge din insuficiența capitalului ca factor de producție, în raport cu mâna de lucru disponibilă.

Aparent este simplu să definești un șomer:

Un șomer este o persoană care nu are loc de muncă și care caută un loc de muncă salariat.

În practica economică, apar dificultăți dacă se pleacă de la această definiție.

În realitate, frontierele între ocupare, șomaj și inactivitate sunt vag trasate.

Biroul Internațional al Muncii (B.I.M.) – organizație din sistemul Națiunilor Unite – consideră șomeri toate persoanele care îndeplinesc simultan următoarele condiții:

- au peste 14 ani;
- sunt apte de muncă;
- nu muncesc;
- sunt disponibile pentru o muncă salariată sau nesalariată;
- caută un loc de muncă.

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei din România a formulat următoarea definiție a șomerului:

- persoana care caută un loc de muncă și poate începe lucrul oricând;
- are între 16 ani și vârsta de pensionare;
- îndeplinește condițiile fizice și mentale pentru a munci;
- nu are un loc de muncă;
- nu are venituri sau are venituri mai mici decât indemnizația de șomaj;

- este înregistrat la Agenția Județeană pentru ocuparea Forței de Muncă – A.J.O.F.M.

Șomajul se caracterizează prin:

1. **nivelul la care a ajuns**, exprimat

- **absolut**: număr al șomerilor

- **relativ**: rata șomajului

$RS = \frac{\text{numărul șomerilor}}{\text{populația ocupată}}$

$RS = \frac{\text{numărul șomerilor}}{\text{populația activă (disponibilă)}}$

2. **intensitatea cu care se manifestă**:

- șomaj total (încetarea totală a activității)

- șomaj parțial (scăderea duratei săptămânii de lucru și diminuarea corespunzătoare a salariului)

3. **durata**-perioada de la pierderea locului de muncă sau diminuarea activității depuse până la reluare normală a activității;

4. **structura** se analizează pe categorii de vârstă, nivel de calificare, sex, rasă etc.

Șomajul se formează pe baza a **două mari procese**:

I. pierderea locurilor de muncă

II. creșterea ofertei de muncă

În cadrul primului proces, se disting mai multe **forme de șomaj**:

a. *șomajul ciclic sau conjunctural* - determinat de crize și conjuncturi nefavorabile, trecătoare, dar care se repetă la intervale mai mari sau mai mici de timp.

b. *șomajul structural* - determinat de modificarea structurii economiei sub presiunea evoluției nevoilor, crizei energetice, revoluției tehnico-științifice sau altor factori.

c. *șomajul tehnologic* - apare datorită înlocuirii vechilor tehnici și tehnologii cu altele noi și restrângerii locurilor de muncă prin reorganizarea întreprinderilor.

În fața progresului tehnic, îngrijorările nu lipsesc. Economiiștii sunt preocupați să analizeze și să prevadă impactul economic și social al acestuia.

I. Pe de o parte, progresul tehnic și inovația se manifestă aproape întotdeauna prin suprimarea unor locuri de muncă.

II. Pe de altă parte, respingerea progresului tehnic conduce la declin economic

Să analizăm, de exemplu, evoluția tiparului:

I. Timp de secole, paginile s-au cules cu mâna

Consecințe economice:

- sunt necesare mai multe curse între tipografie și autor;

- schimbarea de litere necesită o nouă culegere pe placa pentru tipar

- corecturile costă timp și muncă

II. Fotocompoziția a produs o revoluție tehnică.

Consecințe economice:

- textul este bătut pe claviatura unui calculator și păstrat în memoria acestuia

- corecturile sunt operate imediat pe textul vechi

- paginarea se reface automat

- ziarul poate fi transferat prin teletransmisie prin mai multe calculatoare și tipărit în mai multe orașe

- se face economie de timp și muncă

Bilanțul: - mai puține locuri de muncă în tipografie
- mai multe locuri de muncă pentru: reporteri, fotografi, designeri, tehnoredactori

Cel de-al doilea proces, generează șomaj datorită stării economice care nu poate crea locuri de muncă în pas cu oferta de muncă.

Creșterea ofertei de muncă poate fi determinată de intrarea pe piața muncii:

- a noi generații de vârstă legală pentru a se angaja;
- a unei părți din populația activă disponibilă care nu a lucrat niciodată, mai ales femei care doresc să aibă o activitate salarizată;
- a micilor producători care au falimentat;
- a imigranților.

Șomajul creează numeroase **dificultăți în economie**:

- prin dezechilibrele pe care le întreține (pe piața muncii, piața bunurilor economice și serviciilor);

- prin risipa celei mai importante resurse-munca;

- prin accentuarea tensiunilor sociale;

- prin diminuarea veniturilor bugetare (din impozite și taxe)

prin sporirea cheltuielilor statului pentru plata ajutorului de șomaj

Toate țările sunt preocupate de măsurarea și ținerea sub control a șomajului. **Implicarea statului** în combaterea și diminuarea acestuia este evidentă și vizează două direcții esențiale:

a. *pe termen scurt* - garantarea unui venit minim pentru șomerii;

pe termen lung - asigurarea locurilor de muncă pentru diminuarea acestui fenomen.

Modalitatea cea mai utilizată de garantare a unui venit minim pentru cei afectați de șomaj este **ajutorul sau indemnizația de șomaj**.

Indemnizația de șomaj:

- se acordă lunar
- reprezintă 75% din salariul minim brut.
- este fixă,
- este neimpozabilă
- se acordă diferențiat după perioada de contribuție la fondul asigurărilor de șomaj.

Info: 6 luni pentru cotizare între 1-5 ani

9 luni pentru cotizare între 5-10 ani

12 luni pentru cotizare de peste 10 ani

Pentru absolvenții instituțiilor de învățământ se acordă o indemnizație lunară de 50% din salariul minim brut, timp de 6 luni

Dintre măsurile pe termen lung de diminuare a șomajului se remarcă:

1. măsuri care vizează dezvoltarea economico-socială

- a. - progrese în managementul resurselor umane,
- creșterea gradului de tehnicitate,
- ameliorarea condițiilor de muncă

- b. - dezvoltarea economiei și crearea de locuri de muncă
- crearea de locuri de muncă în administrație
- dezvoltarea prestărilor de servicii care solicită puțin capital și multă

muncă

- c. - creșterea exporturilor
- creșterea asistenței tehnice externe

2. măsuri de raționalizare a muncii
 - a. - reducerea duratei săptămânale a muncii
 - b. - repatrierea imigranților
 - c. - programe de muncă cu timp redus și atipice
 - d. - scăderea vârstei de pensionare

3. măsuri care vizează adaptarea la mediul economic
 - a. - adaptarea pregătirii forței de muncă
 - b. - creșterea productivității
 - c. - recucerirea piețelor interne și externe